Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2016-01203

POL-30 Lee Stefan(UM) 19.10.2016

Asia
Ulkoasiainneuvosto 14.10.2016;yhteenvetoraportti

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 17.10.2016 - 17.10.2016

Syyria oli kokouksen pääaihe, mutta keskustelu käytiin lounaalla pelkästään ministerikokoonpanossa. Ministerien lounaskeskustelun jälkeen hyväksyttiin päätelmät.

Jäsenmaat ilmaisivat täyden tukensa ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian toimeenpanolle viidellä prioriteettialueella, mikä vahvistettiin myös neuvoston päätelmissä. Turvallisuuden ja puolustuksen osa-alueen toimeenpanosuunnitelma esitellään ulko- ja puolustusministereille marraskuun UAN:eissa ennen joulukuun Eurooppa-neuvoston käsittelyä. Hyväksyttiin päätelmät.

Tunisiasta käytiin lyhyt keskustelu, jossa todettiin maan merkitys EU:lle alueen ainoana maana, joka on valinnut demokratian tien. Jäsenmaat antoivat tukensa ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja komission tiedonannolle koskien EU:n toimia Tunisian tukemiseksi. Hyväksyttiin päätelmät.

Muuttoliikkeessä ensimmäiset tulokset kompaktien viiden ensimmäisen prioriteettimaan osalta ovat olleet rohkaisevia. Hyväksyttiin kompaktit Jordanian ja Libanonin osalta. Esitettiin kompaktien maantieteellistä laajentamista uusiin maihin.

Globaalistrategia
Todettiin päämiesten toivottaneen unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian tervetulleeksi kesäkuussa ja tämän jälkeen jatketun keskusteluja mm. syyskauden alun epävirallisissa ulko- ja puolustusministerikokouksissa.

Jäsenmaat ilmaisivat tukensa toimeenpanon viidelle pääraiteelle, jotka käydään läpi myös ulkoasiainneuvoston päätelmissä. Kautta linjan toimeenpanossa korostettiin jäsenmaiden omistajuuden tärkeyttä sekä tehokasta viestintää unionin ulkoisesta toiminnasta sekä jäsenmaissa että ulkoisille yleisöille. Yhteistyön kehittäminen Naton kanssa todettiin keskeiseksi. Useassa puheenvuorossa painotettiin nopean toimeenpanon tarvetta johtuen turvallisuustilanteen heikentymisestä viime vuosien aikana. Varsinkin muuttoliikekriisin katsottiin korostaneen tarvetta ylittää perinteiset työnjakorajat sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhtymäkohdissa. Useassa puheenvuorossa esitettiin yhteistä suunnittelu- ja johtorakennetta siviili- ja sotilaallisille kriisinhallintaoperaatioille.

Suomi ilmaisi täyden tukensa strategian toimeenpanolle. Globaalistrategia on EU:n ulkoisen toiminnan ”mission statement” ja se on huomioitava myös viestinnässä. Tulevan

toimeenpanosuunnitelman on oltava kunnianhimoinen puolustuksen kehittämisessä, kriisinhallinnassa ja kumppanimaille annettavassa tuessa. Kriisinhallinnan suorituskykyjä on kehitettävä. Euroopan puolustaminen (”protecting Europe”) on keskeinen ajatus, mukaan lukien EU-maiden keskinäinen avunanto (mutual assistance). Konflikteja ja kriisejä koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan keskeisiä elementtejä tulee olla konfliktineston, rauhanvälityksen sekä varhaisen reagoimisen. Rauhanvälitys on integroitava koko konfliktisykliin ja sille on osoitettava riittävät resurssit myös EU:n ulkosuhdehallinnossa. EU:n on oltava uskottava hybridiuhkiin vastaamisessa. Suomi valmistelee eurooppalaisen hybridiosaamiskeskuksen avaamista ja kaikki ovat tervetulleita osallistumaan siihen.

Tunisia

Todettiin Tunisian merkitys EU:lle arabimaana, joka on valinnut demokratian tien. Tunisia kohtaa vakavia turvallisuus- ja taloushaasteita ja tarvitsee EU:n vahvaa tukea. EU:n rahoitus- ja teknisen tuen lisäksi Tunisiaa on tarpeen kannustaa tekemään talous- ja hallintouudistuksia, jotka ovat edellytyksenä ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi. Muun tuen ohella vapaakauppasopimusneuvottelujen (DCFTA) mahdollisimman nopeaa voimaansaattamista pidettiin tärkeänä. Puheenvuoroissa kiiteltiin korkean edustajan ja komission yhteistä tiedonantoa, jossa esitellään EU:n mahdollisia tukimuotoja Tunisialle. Turvallisuusyhteistyötä Tunisian kanssa ja Tunisian vakautta pidettiin tärkeänä koko alueen ja EU:n omankin turvallisuuden kannalta. Muina tärkeinä teemoina nähtiin mm. mahdollisuuksien luominen nuorisolle ja radikalisoitumisen ennaltaehkäisy, Tunisian sisäisten alueellisten erojen vähentäminen, liiketoimintamahdollisuuksien luominen ja tasa-arvoasiat.

Syyria

Syyria oli kokouksen pääaihe, mutta keskustelu käytiin vain ministerien kokoonpanossa lounaalla, jossa kutsuvieraana oli YK:n Syyrian-erityisedustaja Staffan De Mistura.

Lounaskeskustelun jälkeen hyväksyttiin päätelmät.

Muuttoliike

Kiinnitettiin huomiota YK:n yleiskokouksen yhteydessä pidettyihin huippukokouksiin, joissa todettiin globaalisti jaettu vastuu pakolaisista ja muuttoliikkeestä sekä hyväksyttiin kaksi globaalia kompaktia. Hyväksyttiin neuvoston A-kohtina Jordanian ja Libanonin kompaktit. EU:n todettiin edenneen viiden prioriteettimaan eli Malin, Nigerian, Nigerin, Etiopian ja Senegalin kanssa kompaktien suhteen. Malin ja Nigerin osalta selviä tuloksia on saatu heti ja kaikkien viiden maan osalta trendi on myönteinen. Todettiin, että lisää maita voitaisiin ottaa kompaktien piiriin, kun niiden on ensin nähty toimivan. Keskisen Välimeren merireittiin puuttumista pidettiin keskeisenä aiheena. Libyan rannikkovartioston kouluttamista ja sen jatkamiselle tarvittavan rahoituksen varmistamista pidettiin tärkeänä. EU-Turkki-lausuman todettiin toimivan ja tuottavan tuloksia.

Suomi totesi, että kompaktien maantieteellistä katetta tulisi laajentaa. Irak, Afganistan ja Somalia ovat prioriteettimaita, koska niistä tulee paljon turvapaikanhakijoita Eurooppaan. Lisäksi Irakin tapauksessa on huomioitava mahdolliset seuraukset Mosulin taisteluista ja niiden mahdollisesti lisäämistä muuttovirroista Eurooppaankin. Tämän riskin toteutuminen on todennäköistä ja se tulisi huomioida etukäteen.

Suomen edustajat
Ulkoasiainministeri Timo Soini

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	muuttoliike, Syyria, YUTP, Tunisia
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OM, PE, PLM, SM, TPK, VM, VNK